

Asia: VN/5061/2021

Lausuntopyyntö lukiokoulutuksen laatustrategian luonnoksesta

Lausunnonantajan lausunto

Lausunnon tiivistelmä

SASKY koulutuskuntayhtymä pitää hyvänä, että koulutuksellista tasa-arvoa pyritään edistämään esityksessä mainituilta osin. Koulutuksen saavutettavuuteen ja opiskelijoiden - sekä henkilöstön hyvinvointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota. Vain hyvinvoivat opiskelijat ja henkilöstö mahdollistavat laadukkaan oppimisen.

Koulutuksen alueellinen saavutettavuus ja vahva yhteistyö sekä lukiotoimijoiden - että lukioiden ja ammatillisen koulutuksen välillä lisäävät opiskelijoiden mahdollisuuksia rakentaa omia yksilöllisiä opintopolkujaan.

Johdanto

SASKY koulutuskuntayhtymä kiittää mahdollisuudesta olla mukana lukioiden laatustrategiatyössä. Strategian tehtävä on toimia karttana ja kompassina toiminnan kehittämisessä. SASKY katsoo myös, että toteutuneen strategian avulla lukioyksiköiden vertailtavuus paranee.

Asia on siis hyvä, mutta SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo, että toimiakseen, laadun kehittäminen tarvitsee myös rahoituselementin. Nykyisillä tasoltaan riittämättömällä lukion resursseilla sekä opetusvelvollisuuteen perustuvilla palvelussuhteilla toteuttaminen on vaikeaa. Laatustrategiatyötä pitäisi kehittää erillisrahoituksen turvin.

Visio lukiokoulutuksesta ja lukiokoulutuksen laadunhallinnasta

Visiossa lukiokoulutuksen tavoitteet eivät sinänsä muutu. Sivistyksellinen pysyvyys on hyvä. Tavoiteaikataulu vuoteen 2030 on ehkä liian lavea varsinkin, kun ajatellaan saavutettavuuden ja koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista.

Laadunhallinta suomalaisessa koulutusjärjestelmässä

Laadunhallinta on tiedonhallintaa. SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo, että nykyiset tietolähteet eivät tue lukioden tavoitteellisen toiminnan kehittämistä. Yksi merkittävä tieto lukioille olisi valmistuneiden sijoittuminen jatko-opintoihin huomattavasti nykyisiä järjestelmiä nopeammin.

Keskeiset toimijat

SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo, että opiskelijoilla tulisi olla merkittävä rooli laadun arvioinnissa. Opiskelijoiden tulee osallistua laadun ja laadunhallinnan kehittämiseen/koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin.

Lisäksi lukiokoulutuksen järjestäjä tiedottaa toiminnastaan ja toteuttaa lukion kehittämiseen liittyvää yhteistyötä sidosryhmien kuten korkeakoulujen kanssa. SASKY koulutuskuntayhtymällä on yhteistoimintasopimukset Tampereen ammattikorkeakoulun -, Tampereen yliopiston – sekä Satakunnan ammattikorkeakoulun kanssa

Toimintaympäristön kuvaus

Väestökehitys

SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo ikäluokkien pienemisen olevan yksi merkittävimpiä faktoreita, kun pohditaan alueellista yhteistyötä. Yhteistyön rakentaminen edesauttaa saavutettavuutta ja yksilöllisten opintopolkujen rakentamista. Yhteistoiminta hyvin usein merkitsee digitalisaation hyödyntämistä. Opetusalan virkaehtosopimukseen tulisi saada korvausperusteet ns. hybridiopetuksesta.

Muuttuvat osaamistarpeet

Kun koulutusjärjestelmässä tavoitellaan 25-34 vuotiaiden ikäluokissa 50% tasoa korkeakoulututkinnon suorittajissa, korostuu lukioden antaman koulutuksen merkitys.

SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo, että yleissivistävien opintojen toteutus voitaisiin osin tehdä lukioden toimesta. Tämä kuitenkin edellyttäisi rahoituksen lisäämistä.

Kappaleet tulevaisuuden yleissivistys ja Globaalit haasteet, ovat sisällöltään hyviä.

Digitalisaatio

Digitalisaatio opinnoissa lisääntyy, mutta tuo mukanaan sekä sosiaalisia, että psyykkisiä ongelmia. Korona-aika osoitti, miten merkityksellistä aito sosiaalinen kanssakäyminen on.

Koulutuksen tullessa yhä monimuotoisemmaksi, pitäisi myös oppimiselle löytyä aikaa. SASKY koulutuskuntayhtymä katsoo, että lukiokoulutuksen sisällöistä entistä suurempi osa tulisi olla valinnaisia opintoja. Tämä mahdollistaisi entistä paremmin lukiolaisille yksilöllisten opintopolkujen luomisen ja osaamisen hankkimisen, vaikka yhdessä ammatillisen koulutuksen kanssa.

Hyvinvointi ja osallisuus

Kuten THL:n selvityksistä käy ilmi, suurin osa lukioiden opiskelijoista ja opettajista voi hyvin. Tosiasiallisesti kuitenkin psyykkiset ongelmat lisääntyvät ja niiden vaikeus kasvaa. Suomella ei ole varaa tähän. Laatujärjestelmissä pitää olla elementit, joilla alkavat ongelmat kyetään mahdollisimman hyvin tunnistamaan. Tähän tulisi liittää myös kaikkien opettajien täydennyskouluttaminen.

Lukiokoulutuksen laatutekijät

Laatustrategiassa kuvatut laatutekijät ovat relevantteja. Laatutekijöitä kuvataan paikallisesti asetettujen tavoitteiden kautta, jotka kuvaavat lukiokoulutuksen olennaisia ja tavoiteltavia ominaisuuksia sekä prosesseja tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategiaan pitäisi kuitenkin lisätä mittareiden tulosten tulkinnan jälkeinen toiminta.

Laadukas oppiminen

Kappale on sisällöltään hyvä.

Erityisopetuksen tarjoaminen pienemmissä yksiköissä on vaikeaa, kun siihen ei ole osoitettu rahoitusta ja kuitenkin kyseessä on lukioille vieläkin melko uusi asia. Erityisen tuen tarve on oppivelvollisuuden noston myötä lukioissa lisääntynyt. Tuen tarvetta tulee arvioida säännöllisesti

Hyvinvointi ja osallisuus

Kuten THL:n selvityksistä käy ilmi, suurin osa lukioiden opiskelijoista ja opettajista voi hyvin. Tosiasiallisesti kuitenkin psyykkiset ongelmat lisääntyvät ja niiden vaikeus kasvaa. Suomella ei ole varaa tähän. Laatujärjestelmissä pitää olla elementit, joilla alkavat ongelmat kyetään mahdollisimman hyvin tunnistamaan. Tähän tulisi liittää myös kaikkien opettajien täydennyskouluttaminen.

Kehittyvä toimintakulttuuri

Kuten luonnoksessa todetaan, verkostoituva ja yhteistyöhön perustuva lukiokoulutus edellyttää keskeisten sidosryhmien ja kumppanuuksien tunnistamista, yhteistyön tavoitteiden määrittämistä, yhteistyön organisoimista sekä toimintamallien ja vastuiden kuvaamista. SASKY koulutuskuntayhtymä tekee monipuolista yhteistyötä erilaisten kumppanien kanssa

Saavutettava lukiokoulutus

Saavutettavuus ja tavoitettavuus ovat merkittäviä tekijöitä nuorten opinpolulla etenemisessä. Ikäluokkien pieneneminen kasvukeskusten ulkopuolella luo todellisen taloudellisen haasteen lukiokoulutuksen kehittämiseksi ja sen saavutettavuuden turvaamiselle. Lukiokoulutuksen alueellinen saavutettavuus on turvattava joko pitkälle viedyllä opetuksellisella yhteistyöllä tai viimekädessä järjestäjäjärakenteeseen puuttamalla

Laatustrategian toteuttamisesta

Laatustrategia on hyvä ja kattava. Asioita voidaan aina tutkia ja mitata. Tämän pitäisi kuitenkin johtaa myös toiminnan muuttamiseen, mikäli indikaattorit sitä osoittavat. Ongelmaksi hyvin usein muodostuu rahoituksen puute. Lukiot toimivat jo nyt tehokkaasti ja hyvin pienillä budjeteilla. Uusien tehtävien lisääminen on pois muusta toiminnasta.

Laadukas lukiokoulutus voi toteutua vain, jos meillä on hyvinvoivat opiskelijat ja henkilöstö. Laatustrategian tarkoitus on varmasti tähdätä juuri tähän, mutta toteutuakseen se vaatii resurssien lisäämistä. Koulutuksen järjestäjille pitää lisäksi antaa mahdollisuus itse päättää millainen laatu järjestelmä sille olisi toiminnan kannalta sopivin. Laadunhallinnan ensisijainen tehtävä on kuvata organisaation kehittymistä jatkuvan parantamisen mallin mukaisesti

Liite

Ei huomautettavaa

Simberg Pekka
SASKY koulutuskuntayhtymä - SASKY koulutuskuntayhtymä